

Sygn. akt IX Ca 732/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 stycznia 2015 r.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IX Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Krystyna Skiepmo (spr.)
Sędziowie:	SO Dorota Ciejek SO Bożena Charukiewicz
Protokolant:	prac. sąd. Magdalena Kufel

po rozpoznaniu w dniu 13 stycznia 2015 r. w Olsztynie

na rozprawie

sprawy z powództwa H. D.

przeciwko T. B. i B. G.

z udziałem Powiatowego Rzecznika Konsumentów w P.

o naprawienie wyrządzonej szkody

na skutek apelacji powódki od wyroku Sądu Rejonowego w Szczytnie

VI Zamiejscowego Wydziału Cywilnego z siedzibą w Pisz

z dnia 27 czerwca 2014 r., sygn. akt VI C 208/13,

uchyla zaskarżony wyrok w punktach II oraz III i sprawę w tym zakresie przekazuje do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania za instancję odwoławczą.

Sygn. akt IX Ca 732/14

UZASADNIENIE

H. D. wytoczyła powództwo przeciwko T. B., współnikowi spółki cywilnej (...) z siedzibą w B. o zaniechanie stosowania nieuczciwych praktyk rynkowych oraz o naprawienie wyrządzonej szkody. Zdaniem powódki w wyniku niegodziwego postępowania pozwanego wyrządzono jej szkodę w kwocie 3.279,13 zł.

Pozwany T. B. złożył odpowiedź na pozew, w której wniósł o oddalenie powództwa w całości. Podniósł, że żądania powódki są bezzasadne, zaś ona sama nie skorzystała w terminie 10 dni liczonych od dnia zawarcia umowy z

uprawnienia do odstąpienia od niej. Wskazał, że między nim, a B. G., jako drugim współnikiem spółki cywilnej (...), zachodzi współuczestnictwo konieczne.

W toku procesu powódka oraz Powiatowy Rzecznik Konsumentów w P., który wstąpił do sprawy, wnieśli o dopozwanie B. G., co Sąd uczynił postanowieniem z dnia 26 marca 2013 r. Jednocześnie Powiatowy Rzecznik Konsumentów w P. popierając pozew powódki w całości i wszystkie żądania w nim zawarte doprecyzował, że tytułem naprawienia szkody powódka domaga się solidarnie od pozwanych kwoty 3.279 zł z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty.

Pozwana G. w składanych zeznaniach nie uznała żądania pozwu.

Sąd Rejonowy w Szczytnie, VI Zamiejscowy Wydział Cywilny w Pieszku wyrokiem z dnia 27 czerwca 2014 roku, sygn. akt VI C 208/13 umorzył postępowanie w części dotyczącej roszczenia o zaniechanie stosowania nieuczciwych praktyk rynkowych, oddalił powództwo w pozostałej części i odstąpił od obciążania powódki kosztami procesu.

Sąd Rejonowy ustalił, iż w dniu 9 maja 2010 roku H. D. zawarła z (...) s.c. umowę kupna-sprzedaży następujących towarów:

- terapia M. za kwotę 780 zł,
- koldra K. za kwotę 1490 zł;
- poduszka K. za kwotę 220 zł;
- koldra S. za kwotę 1 zł;
- poduszka S. za kwotę 1 zł;
- poduszka M. za kwotę 1 zł.

Zakup towaru finansowany był przez (...) Bank S.A., który udzielił H. D. kredytu.

W piśmie z dnia 26 maja 2010 roku (...) s.c. B. T. B. poinformowała H. D., iż brak jest podstaw do przyjęcia towaru i uznania, iż zostało dokonane skuteczne odstąpienie od umowy.

W dniu 28 lipca 2010 roku H. D. odesłała za pośrednictwem firmy (...) zakupiony towar na adres (...)-(...) B., ul. (...). Próba zwrotu przesyłki do nadawcy się nie powiodła.

W piśmie z dnia 2 sierpnia 2010 roku H. D. oświadczyła pozwany, że odstępuje od zawartej umowy kupna-sprzedaży, którą miała podpisać w wyniku podstępu. Poinformowała także, iż odesłała towar w stanie nienaruszonym.

Uwzględniając dokonane przez powódkę cofnięcie pozwu w zakresie żądania zaniechania stosowania nieuczciwych praktyk rynkowych Sąd Rejonowy umorzył postępowanie w tej części. Odnosząc się do pozostałych żądań pozwu Sąd ten wskazał, że prawo do odstąpienia od umowy zawartej poza lokalem przedsiębiorstwa reguluje art. 2 ustawy z dnia 2 marca 2000 roku o ochronie niektórych praw konsumentów oraz o odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny. Sąd Rejonowy stwierdził przy tym, iż powódka w żaden sposób nie udowodniła, iż odstąpiła od umowy w ustawowym terminie 10 dni. W szczególności powódka nie powołała na tę okoliczność świadków, nie przedstawiła żadnych dokumentów potwierdzających wykonywanie połączeń telefonicznych na numery pozwanych. Sąd wskazał, że nie mógł oprzeć ustaleń faktycznych jedynie na twierdzeniach powódki, którym zresztą kategorycznie zaprzeczyli pozwani. Stosownie do treści art. 6 k.c., to na powódce spoczywał ciężar udowodnienia faktu odstąpienia od umowy w terminie 10 dni, albowiem z faktu tego wynikały korzystne dla niej skutki prawne. Z żadnego z dokumentów przedłożonych przez powódkę nie wynikało, iż powódka w terminie do 19 maja 2010 roku złożyła jakiegokolwiek oświadczenie, w formie telefonicznej czy pisemnej, pozwalające ustalić, iż doszło do skutecznego odstąpienia od przedmiotowej umowy kupna –sprzedaży. W tej sytuacji Sąd Rejonowy uznał, iż umowa łącząca strony w dalszym

ciągu obowiązuje wobec czego brak jest podstaw do żądania naprawienia szkody. Z tego względu powództwo zostało oddalone.

Sąd Rejonowy odstąpił od obciążania powódki kosztami procesu na podstawie art. 102 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wniosła powódka zaskarżając go w części oddalającej powództwo i zarzucając mu:

- naruszenie prawa materialnego tj. art. 6 k.c. poprzez błędne jego zastosowanie zamiast oparcia się na art. 13 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 roku o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz.U. nr 171, poz. 1206) gdzie ciężar dowodu, że dana praktyka rynkowa nie stanowi nieuczciwej praktyki wprowadzającej w błąd spoczywa na przedsiębiorcy, któremu zarzuca się stosowanie nieuczciwej praktyki rynkowej,

- naruszenie prawa procesowego tj. art. 233 § 1 k.p.c. polegające na błędnym dokonaniu ustaleń faktycznych i dokonaniu dowolnej oceny materiału dowodowego w kwestii skuteczności odstąpienia od umowy kupna – sprzedaży nie dając wiary wyjaśnieniom powódki oraz oparciu rozstrzygnięcia na niepełnym materiale dowodowym wynikającym z nierozważenia dowodu z zeznań świadków zawnioskowanych przez powódkę oraz szeroko pojętych okoliczności uzasadniających konieczność odniesienia się do żądania unieważnienia umowy wynikającego z art. 12 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 roku o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz.U. nr 171, poz. 1206).

Wskazując powyższe zarzuty powódka wniosła o:

1) zmianę zaskarżonego wyroku i ustalenie, że:

a) powódka skutecznie odstąpiła od umowy kupna – sprzedaży towarów konsumpcyjnych zawartej z pozwanymi z obowiązkiem wzajemnych rozliczeń,

b) bądź uznanie żądania unieważnienia umowy i naprawienia wyrządzonej przez pozwaną szkody w świetle ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 roku o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym,

ewentualnie

2) uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Pozwany złożył odpowiedź na apelację powódki, w której wniósł o oddalenie apelacji w całości oraz o zasądzenie od powódki na rzecz pozwanego T. B. kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego za II instancję według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelację uznać należało za zasadną i podlegającą uwzględnieniu w zakresie wniosku o uchylenie wyroku w zaskarżonej części i przekazanie sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

U podstaw uwzględnienia apelacji legło przekonanie Sądu Okręgowego o konieczności uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania z uwagi na nierozpoznanie przez Sąd Rejonowy istoty sprawy. Pojęcie "istoty sprawy", o którym mowa w art. 386 § 4 k.p.c., dotyczy jej aspektu materialnoprawnego i zachodzi, gdy sąd nie zbadał materialnoprawnej podstawy dochodzonych roszczeń. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się, że należy przez to rozumieć przede wszystkim niezbadanie podstawy merytorycznej dochodzonego roszczenia. O sytuacji takiej można mówić, jeżeli sąd pierwszej instancji rozstrzygnął nie o tym, co było przedmiotem sprawy, jeżeli zaniechał zbadania materialnej podstawy żądania albo nie rozważył merytorycznych zarzutów pozwanego (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 20 lipca 2006 r., V CSK 140/06, nie publ., z dnia 11 sierpnia 2010 r., I CSK 661/09, "Izba Cywilna" 2011, nr 5, s. 28 i z dnia 26 stycznia 2011 r., IV CSK 299/10, nie publ. oraz postanowienia Sądu Najwyższego

z dnia 23 września 1998 r., II KKN 897/97, OSNC 1999, nr 1, poz. 22, z dnia 25 października 2012 r., I CZ 139/12, nie publ., z dnia 9 listopada 2012 r., IV CZ 156/12, nie publ. i z dnia 10 kwietnia 2013 r., IV CZ 21/1, LEX nr 1353349).

Podstawą rozpoznania zgłoszonego w przedmiotowej sprawie żądania winna być ocena, czy pozwany odpowiada za stosowanie wobec powódki nieuczciwych praktyk w rozumieniu wskazanej w pozwie ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 roku o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym (Dz.U. nr 171, poz. 1206). To znaczy, że zadaniem Sądu rozpoznającego przedmiotową sprawę było zbadanie przesłanek wskazanych w art. 12 wskazanej ustawy tj. zbadanie, czy w przedmiotowej sprawie zaistniała konkretna, wskazana w Rozdziale 2, w art. 3 – 11 nieuczciwa praktyka rynkowa oraz czy doszło do zagrożenia bądź naruszenia interesu (prawnego) konsumenta. Takie było też żądanie jednoznacznie sformułowane przez powódkę w treści jej pozwu, w którym wymieniona jasno sprecyzowała nie tylko swoje roszczenia, ale dodatkowo wskazała ich podstawę prawną. Wprawdzie na rozprawie w dniu 8 maja 2014 roku powódka, w związku z tym, iż pozwani nie prowadzą już działalności gospodarczej, cofnęła powództwo, jednakże jedynie co do żądania z pkt 1 pozwu czyli w zakresie żądania zaniechania stosowania przez pozwanych nieuczciwych praktyk rynkowych. Pozostało żądanie z pkt 2 pozwu, oparte na przepisie art. 12 ust. pkt 4 przywołanej powyżej ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 roku o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym, dotyczące naprawienia wyrządzonej szkody, w szczególności poprzez żądanie unieważnienia umowy z obowiązkiem wzajemnego zwrotu świadczeń, doprecyzowane w zakresie kwoty dochodzonej przez powódkę tytułem naprawienia szkody do kwoty 3.279 zł.

W tych warunkach, przy tak kategorycznym sformułowaniu żądania pozwu, nie do zaakceptowania jest stanowisko Sądu Rejonowego, który nie odniósł się w ogóle do treści żądań powódki wywodzonych w oparciu i wskazaną powyżej ustawę z dnia 23 sierpnia 2007 roku o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym a ograniczył się jedynie do oceny przesłanek skuteczności złożonego przez powódkę oświadczenia o odstąpieniu od zawartej z pozwanymi umowy przez pryzmat przepisów ustawy z dnia 2 marca 2000 roku o ochronie niektórych praw konsumentów oraz odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny. Tym samym Sąd ten pominął zarówno treść zgłoszonego w pozwie żądania, jak i wskazaną tam podstawę materialnoprawną dochodzonych roszczeń, de facto nie rozstrzygając w ten sposób o żądaniu strony powodowej. Mimo, że powódka w istocie w uzasadnieniu swych pism domagała się również ustalenia, że skutecznie odstąpiła od umowy łączącej ją z pozwanymi w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 2 marca 2000 roku o ochronie niektórych praw konsumentów oraz odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny, to w istocie żądania jej pozwu sprowadzały się do roszczeń określonych w art. 12 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 roku o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym. Tym samym za zasadny należało uznać wskazany przez powódkę w apelacji zarzut oparcia się przez Sąd Rejonowy na ustawie, która nie była podstawą żądania pozwu. W realiach niniejszej sprawy właściwe określenie podstawy prawnej żądania pozwu było istotne dla czynionych w sprawie ustaleń, a w szczególności określenia podstawy faktycznej żądania pozwu. Z twierdzeń powódki wynika, że domaga się ona naprawienia szkody wyrządzonej jej przez pozwanych a wynikającej z umowy, jaką powódka z nimi zawarła w warunkach stosowanej przez pozwanych nieuczciwej praktyki rynkowej. Przyjęcie za podstawę tak żądania pozwu, jak i rozstrzygnięcia ustawy z dnia 2 marca 2000 roku o ochronie niektórych praw konsumentów oraz odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny, a nie ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 roku o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym skutkowało tym, że Sąd Rejonowy w ogóle nie zajął się kwestią warunków, w jakich przedmiotowa umowa została zawarta, w szczególności w kontekście ewentualnych nieuczciwych praktyk rynkowych, a ograniczył się jedynie do oceny wykazania przez powódkę, czy w ustawowym terminie 10 dni, określonym w przepisach ustawy z dnia 2 marca 2000 roku, złożyła ona pozwanym oświadczenie o odstąpieniu od umowy. Dodatkowo warto wskazać, że w obu wskazanych powyżej ustawach inny jest rozkład ciężaru dowodu. W przypadku rozważania prawidłowości odstąpienia od umowy na podstawie ustawy z dnia 2 marca 2000 roku o ochronie niektórych praw konsumentów oraz odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez produkt niebezpieczny ciężar dowodu, że nastąpiło skuteczne odstąpienie od umowy obciążał powódkę. Natomiast zgodnie z art. 13 ustawy z dnia 23 sierpnia 2007 roku o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym ciężar dowodu, że dana praktyka rynkowa nie stanowi nieuczciwej praktyki wprowadzającej w błąd spoczywał na przedsiębiorcy, któremu zarzuca się stosowanie nieuczciwej praktyki rynkowej.

Wskazane powyżej okoliczności świadczą - w ocenie Sądu Okręgowego - o nierozpoznaniu istoty sprawy, w rozumieniu art. 386 § 4 k.p.c. co z kolei skutkowało uchyleniem zaskarżonego orzeczenia i przekazaniem sprawy do ponownego rozpoznania.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Rejonowy powinien poczynić ustalenia faktyczne niezbędne dla merytorycznej oceny żądań pozwu, w szczególności pod kątem zaistnienia przesłanek wskazanych w ustawie z dnia 23 sierpnia 2007 roku o przeciwdziałaniu nieuczciwym praktykom rynkowym oraz rozważyć, czy zachodzą przesłanki do uwzględnienia żądania powódki w zakresie dochodzonej przez nią kwoty 3.279 zł z tytułu naprawienia wyrządzonej jej szkody.

Mając na uwadze wyżej wskazane okoliczności Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 386 § 4 k.p.c., o kosztach orzekając po myśli art. 108 § 2 k.p.c.